

Kuntoutusta rikoksentekeijöille ja heidän läheisilleen
Jyväskylän ja Ylä-Savon seudulla

TEHOA VAPAUTUVIEN VANKIEN JÄLKIHUOLTOTYÖHÖN

Kriminaalipolitiikassa on meneillään lukuisia muutoksia, jotka edellyttävät kunnilta sopeutumista ja jopa kokonaan uudenlaista ajattelua. Yhdyskuntaseuraamuksia lisätään ja vankien vaiheittaiseen vapauttamisprosessiin panostetaan. Valvottu koevapaus yleistyy. Rangaistuja sijoitetaan avolaitoksiin suljettujen sijaan. Näiden toimien seurauksena uusintarikollisuuden odotetaan vähenevän. Keskeinen kysymys on, miten silta seuraamusjärjestelmästä rakentuu jälkihuollon muihin toimijoihin kuntiin ja järjestöihin sekä näiden tukipalveluihin.

Viisi järjestöä on tarttunut edellä mainittuihin haasteisiin ja tuottaneet Jyväskylän ja Iisalmen seuduille aikaisempaa toimivampia keinoja rangaistuksesta vapautuvien sopeutumiseksi yhteiskuntaan:

1. **Päihdehoidon palvelut vankiloihin ja kriminaalihuoltoon (Jyväskylän Seudun Päihdepalvelusäätiö)**
2. **Tukityö kriminaalihuollon asiakkaiden ja vankien läheisille (Tyynelän Kehittämiskeskus)**
3. **Tukityö yhdyskuntapalvelupaikoissa (Jyväskylän Katulähetys)**
4. **Ohjattu asuminen vankilasta tukiasuntoon (Jyväskylän Katulähetys)**
5. **Tehostettu ohjaus haasteellisille rikosseuraamusasiakkaille ja heidän läheisilleen (Iisalmen Nuorison tuki ry.)**
6. **Työllistämispolku vankilasta vapauteen (Jyväskylän Katulähetys ja Iisalmen Nuorison Tuki ry.)**
7. **Alueellinen järjestö – kunta – rikosseuraamusalan yhteistyö (Kriminaalihuollon tukisäätiö)**

Kehitystyö on tapahtunut 2006 käynnistyneessä **Jyvällä-projektissa** yhteistyössä kriminaalihuollon ja vankiloiden kanssa. Päättymässä oleva projekti on tavoittanut 450 vapautuvaa vankia, Kriminaalihuoltolaitoksen asiakasta ja heidän läheistään. Työssä nousi esiin myös tähän saakka piiloon jäänyt ryhmä: vankien läheiset ja lapset. Osa heistä sinnittelee vaikeassa elämäntilanteessa. Jo pienikin tuki voi heitä kuitenkin auttaa, jos he tulevat kuulluksi. Lasten asema ja suhteiden hoito vankilassa olevaan vanhempaan on haastava. Sitä yhteiskunnan tulisi tukea lisävaurioiden välttämiseksi.

Vapautumassa olevien vankien ja kriminaalihuollon asiakkaiden kunto ja valmiudet itsenäiseen elämään olivat huonommat, kuin mitä etukäteen osattiin arvioida. Kyse on haastavasta ryhmästä, joka ilman tukea helposti aiheuttaa itselleen ja yhteiskunnalle suuria ongelmia ja kustannuksia.

Uusintarikollisuutta voidaan vähentää ja lainrikkojien ja heidän läheisensä tuen tarpeeseen voidaan projektissa saatujen kokemusten perustella vastata. Jos lainrikkojalle kyetään osoittamaan yksi ”langat käsissään pitävä” työntekijä, voidaan saada paljon aikaan. Pelkkä palvelujen olemassaolo ei riitä, vaan tarvitaan kiinnipitävä ja palvelujen piiriin saattava henkilö – ammattitukihenkilö.

Jyväällä–projektin teki poikkeukselliseksi sen kokonaisvaltaisuus. Tarkastelu ei ollut sektorilähtöistä, jollaisessa työskentelyn alle otettaisiin vain yksi asiakkaan monista vaikeuksista. Projekti osoitti, että jälkihuollossa jollakin taholla on oltava kokonaisvastuu, jotta henkilön kokonaistilanne saadaan haltuun ja tukityö suunnitelmalliseksi ja seurattavaksi. Lähtökohtaisesti vastuu kuuluu kunnalle, mutta parempi asiantuntemus on usein kriminaalihuollolla. Eli vaaditaan tiivistä kunnan ja Kriminaalihuoltolaitoksen yhteistyötä. Ensi vuonna vankilat ja kriminaalihuollon yhdistävä Rikosseuraamuslaitos on vapautuvien jälkihuollon edistämässä keskeisessä asemassa – keskeisemmässä kuin kunnat, joille vapautuvat vangit ovat marginaalinen ryhmä.

Uusintarikollisuutta voidaan vähentää ja lainrikkojien ja heidän läheisensä tuen tarpeeseen voidaan vastata.

Lisätietoja:

Projektinpäällikkö Arja Heikura arja.heikura@kritis.fi tai 050 522 9736

Jyväällä –projekti
Projektinpäällikkö
Arja Heikura
Kriminaalihuoltolaitos Jyväskylän aluetoimisto
Yliopistonkatu 38
40100 JYVÄSKYLÄ
p: 050-522 9736 fax: 010 36 80500
email: arja.heikura@kritis.fi
www.kritis.fi